

ΚΑΚΑΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΣΣΑΝΗ
ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21

ΓΕΛ ΣΕΡΒΙΩΝ 2021

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΣΣΑΝΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21

Γεωργίου Λασσανή

Από εδώ ψηλά, η πόλη της Κοζάνης φαντάζει τεράστια και χαοτική, στενά σοκάκια, σπίτια το ένα δίπλα στο άλλο. Πολλοί άνθρωποι έτοιμοι να σε καταπατήσουν, σκληροί και απόμακροι περπατούν εδώ και εκεί, σε προσπερνούν, σε παραβλέπουν. Ίσως σου πετάξουν λίγο ψωμί, ίσως τους δεις και πετάξεις μακριά τους, πολλοί είναι χαμογελαστοί και καλοί, άλλοι σκληροί, άλλοι προβληματισμένοι, άλλοι πάλι απελπισμένοι. Χαίρομαι που μπορώ και πετώ λεύτερο. Δυστυχώς τους ανθρώπους λείπει αυτό το αγαθό, μία χώρα χωρίς λευτεριά σαν τη δική μου. Κάπου άκουσα ότι οι Έλληνες θέλουν να ξεσηκωθούν ενάντια στους κατακτητές, που τους στερούν την ελευθερία τους. Κάποιος άλλος μου ψιθύρισε στο αυτί πώς η πόλη λέει είναι ελεύθερη από τους Τούρκους, ενώ όλη η υπόλοιπη χώρα είναι κάτω από τη σκλαβιά των κατακτητών, όμως δεν είναι πραγματικά ελεύθερη, αν δεν μπορεί να ζει όπως θέλει ο λαός, χωρίς τεχνάσματα και απάτες, όπως πράττουν οι περισσότεροι πολίτες, πληρώνοντας έτσι το φόρο της ελευθερίας τους.

Α! να! βλέπω από δω ψηλά έναν που διαφέρει. Το ανάστημά του κοντό, ωοειδές πρόσωπο, μαύρα μαλλιά, μαύρα μάτια και φρύδια, γαμψή μύτη, μικρό στόμα,

μακρύ πηγούνι, με κομμένη γενειάδα και καγκελωτό μουστάκι. Δεν είναι όμως τα χαρακτηριστικά του που τον κάνουν ήρωα. Είναι οι σκέψεις Ελευθερίας, η τόλμη, η ανδρεία, η υπομονή, η ανιδιοτέλεια, ο πατριωτισμός και το όραμα της Ελληνικής απελευθέρωσης και χειραφέτησης. Είναι άνθρωπος με φιλελεύθερο πνεύμα, σοφία και αγάπη για τα γράμματα και τις τέχνες. Αυτός λοιπόν ο δικός μας ήρωας, είναι ο Γεώργιος Λασσάνης, που έχει συνδέσει τη ζωή του με το όραμα της απελευθέρωσης και της δημιουργίας του νεότερου ελληνικού κράτους. Είναι φιλικός, είναι δάσκαλος, είναι από τους σημαντικότερους λόγιους της εποχής, είναι πολεμιστής, είναι υπουργός, είναι δημόσιος λειτουργός, είναι παράδειγμα προς μίμηση.

Αυτός ο άνθρωπος θα μπορούσε κάλλιστα να ζήσει στο εξωτερικό, εργαζόμενος στις επιχειρήσεις του Νικολάου Τακτιζή, όμως ο ίδιος επέλεξε να θυσιαστεί στο βωμό της ελευθερίας και της πατρίδας. Όλοι οι άλλοι, η άρχουσα τάξη της πόλης, ήταν άπραγοι και βολεμένοι, καθώς η πόλη έγινε πέρασμα στρατευμάτων του πολέμου. Ο Λασσάνης όμως διατήρησε άσβεστο το πνεύμα Ελευθερίας αντιμαχόμενος με όλη την πόλη της Κοζάνης. Σαν τον Οδυσσέα πέρασε, κλείνοντας τα αυτιά του στις σειρήνες της υποταγής και κατάφερε να φτάσει στο πλάι του Αλέξανδρου Υψηλάντη να μάχεται για τη μάνα Ελλάδα.

Μα πριν φτάσουμε στη συμβολή του στην επανάσταση, το πιο σημαντικό γεγονός στην ιστορία της νεότερης Ελλάδας, θα ήθελα να σας πω ποιος είναι αυτός ο αγωνιστής και γιατί να είναι ήρωας;

Για να επιτευχθεί αυτό το υψηλά προσδοκώμενο γεγονός χρειάστηκε να αφοσιωθούν και να δώσουν ακόμα και τις ζωές τους οι αθάνατοι ήρωες της ελληνικής επανάστασης. Ανάμεσα στους ήρωες δεν συγκαταλέγονται μόνο οι γνωστοί πρωταγωνιστές του αγώνα, αλλά και αγωνιστές που παρά τη σημαντική συμβολή τους δεν είχαν την κατάλληλη αναγνώριση. Ένας από αυτούς τους ήρωες είναι και ο Γεώργιος Λασσάνης, ο οποίος γεννήθηκε στην ελεύθερη κι αδούλωτη Κοζάνη- όπως προείπα- το έτος 1790 στο αρχοντόσπιτο Λασσάνη στην περιοχή Μισκιάδικα. Ο πατέρας του, που του έμοιαζε πάρα πολύ, ονομαζόταν Ιωάννης Λάσκος-Σαπουντζής και ήταν ξάδερφος του Γεωργίου Αυλιώτη, η μητέρα του πολύ γλυκιά και αγαπητή, ονομαζόταν Κατερίνα Χατζηκλήμου και κρατούσε από τα Άγραφα της Θεσσαλίας.

Ο Λασσάνης έμεινε σε μικρή ηλικία ορφανός καθώς μία μέρα Αλβανοί κλέφτες λήστεψαν και σκότωσαν τον πατέρα του, κατά την επιστροφή του από τη Βιέννη.

Ο ήρωάς μας από πολύ μικρός διακρίθηκε για την ευφυΐα και τις καλές του επιδόσεις στα μαθήματα. Τα πρώτα του γράμματα τα διδάχτηκε στη γενέτειρά του, έχοντας δασκάλους τον Γεώργιο Λούιο και τον Γεώργιο Γιαννάκη, οι δύο αυτοί δάσκαλοί του τού μετέδωσαν και την αγάπη προς την πατρίδα. Λάτρης του αρχαιοελληνικού πολιτισμού αλλάζει το επώνυμό του σε Λασσάνη (Λυσανίας ονομαζόταν ο πατέρας του ρήτορα Λυσία). Πρέπει πραγματικά να του προκαλούσε δέος ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός, ώστε να υιοθετήσει μέχρι και το όνομά του από εκεί. Ο Κοζανίτης μεγαλέμπορος Νικόλαος Τακιατζής, με εμπορικό οίκο στην Πέστη της Ουγγαρίας και υποκατάστημα στη Λειψία της Γερμανίας, εκτίμησε την ευφυΐα και τις ικανότητες του Λασσάνη και τον προσέλαβε γραμματέα στις επιχειρήσεις του.

Σε ηλικία 20 χρονών, ο ήρωάς μας, εγκαταλείπει τον γενέθλιο τόπο. Εγκαθίσταται στην Ευρώπη. Έπειτα, σε σύντομο χρονικό διάστημα αρραβωνιάζεται την κόρη του Τακιατζή, την πραγματικά εκθαμβωτική Κοζανίτισσα, Αναστασία. Πρώτος σταθμός η Βουδαπέστη. Απασχολείται στις ανθηρές επιχειρήσεις του πεθερού του. Γρήγορα όμως, εγκαταλείπει τις δραστηριότητες του Κερδώου Ερμή. Τον συναρπάζει ο Λόγιος Ερμής. Μεταβαίνει στη Λειψία το 1813 όπου σπουδάζει για τέσσερα έτη φιλοσοφία και ιατρική, διότι ο ίδιος ήταν πραγματικά εύστροφος και δεν άφησε την ευφυΐα του να πάει χαμένη. Ο γάμος του ωστόσο με την κόρη του Νικολάου Τακιατζή, Αναστασία, δεν έμελλε να πραγματοποιηθεί.

Οι επαφές του με τους Έλληνες λογίους και εμπόρους συνετέλεσαν να θέσει ως μοναδική έγνοια την αφύπνιση και την απελευθέρωση του σκλαβωμένου γένους. Επιστρέφει στη Βουδαπέστη το 1818 και στη συνέχεια πηγαίνει στη Μολδαβία για να ακολουθήσει επίσκεψή του σε διάφορες ρωσικές πόλεις και τη Μόσχα. Κατά την παραμονή του στη ρωσική πρωτεύουσα μυείται στη Φιλική Εταιρεία από τον Κωνσταντίνο Πεντεδέκα (ή σύμφωνα με άλλες πηγές από το Νικόλαο Γαλάτη), πιθανόν τον Μάρτιο του 1818. Το φθινόπωρο του 1818, εγκαθίσταται στην Οδησό, όπου παράλληλα με τα διδακτικά καθήκοντα που πρόκειται να αναλάβει στην ελληνική εμπορική σχολή, αναπτύσσει ευρεία πνευματική και πολιτική δραστηριότητα. Δημοσιεύει άρθρα σε εφημερίδες, συντάσσει σχολικά συγγράμματα, μεταφράζει Γερμανούς συγγραφείς, γράφει και σκηνοθετεί τραγωδίες, τις οποίες παρουσιάζει στο τοπικό ελληνικό θέατρο της Φιλικής Εταιρείας. Ειδικότερα, με την ιδιότητα του δραματουργού που επιλέγει τα θέματά του από την αρχαία Ελλάδα, επιτυγχάνει να επηρεάζει το κοινό προβάλλοντας τις ιδεολογικές του πεποιθήσεις υπέρ μιας Ελληνικής επανάστασης.

Η δράση του στο σχολείο της Ελληνικής παροικίας είναι εξίσου ενεργός και καινοτόμα, όσον αφορά το σύστημα και τις παιδαγωγικές μεθόδους που χρησιμοποιεί. Είναι ο πρώτος δάσκαλος που εισάγει στην ελληνόφωνη εκπαίδευση τα σύγχρονά του γερμανικά πρότυπα (πρόκειται για το σύστημα του Λάνγκαστερ), ενώ εφαρμόζει και την αλληλοδιδασκτική μέθοδο του Γεωργίου Κλεόβουλου. Οι αλλαγές που υιοθετεί ανταποκρίνονται στις ανάγκες του ακροατηρίου του και συμβάλλουν στην πρόοδο των μαθητών του, που στη δική του τάξη έφταναν τα 140-150 άτομα, διαφόρων εθνικοτήτων (Ρώσοι, Ρωμανοί, Σλάβοι, Γάλλοι, Ιταλοί και άλλοι).

Το Μάιο του 1818 διαισθάνεται ότι έφτασε η ώρα της επανάστασης, της απελευθέρωσης της Ελλάδας. Σε άρθρο του στην εφημερίδα «Ερμής ο Λόγιος» που εκδίδεται στη Βιέννη γράφει από την Οδησό ο Λασσάνης: **«Το θέατρο φωτίζει το νου, είναι ουσιώδες μέσο της παιδείας και της αρετής».**

Μεταβαίνει στη Ρωσία το 1818 και γίνεται μέλος της φιλικής εταιρείας, της επαναστατικής συνωμοτικής οργάνωσης που ετοίμασε την επανάσταση του Γένους. Μυήθηκε από το Νικόλαο Γαλάτη (κατά το Φιλήμονα) ο οποίος λίγους μήνες αργότερα θεωρήθηκε ύποπτος και κατά διαταγή των φιλικών δολοφονήθηκε. Ο Βαλέριος Μέξας δημοσίευσε κατάλογο φιλικών έχοντας ως πηγή το αρχείο του Σέκερη. Εκεί αναφέρεται ως κατηχητής του Λασσάνη ο Κωνσταντίνος Πεντεδέκας (έμπορος από τα Ιωάννινα). Συγκεκριμένα αναφέρει. **«Γεώργιος Ιωάννη Λασσάνης. Από την Κοζάνη της Μακεδονίας. Σπουδαίος. Χρόνων 25. Δια Κωνσταντίνου Χριστοδ. Πεντεδέκα Φλ.30 α' Μαρτίου 1818.»** Το «Σπουδαίος, είναι στη θέση όπου αναφέρεται το επάγγελμα, όρος λογιολογικός σημαίνει δάσκαλος ή άνθρωπος των γραμμάτων. Ακόμα ο τίτλος «Σπουδαίος» δείχνει το πόσο εκτιμούσε η Αρχή την προσωπικότητα του Λασσάνη. Στον κατάλογο των φιλικών του Σέκερη που περιελάμβανε 541 φιλικούς μόνο δύο είχαν τίτλους ο Λασσάνης ως «Σπουδαίος» κι ο Παναγιωτάκης Α. Ζαΐμης ως «ευγενής». Φλωριά είναι η οικονομική συνδρομή που πλήρωσε. Ο Α. Παπαδόπουλος-Βρετός εις την « Νεοελληνική φιλολογία» δημοσίευσε, ζώντος του Γ. Λασσάνη, ότι στη φιλική εταιρία μυήθηκε το 1816.

Το 1818, ως απεσταλμένος της Φιλικής Εταιρείας, διδάσκει στην Οδησό της Ρωσίας παρά της Ελληνικής σχολής. Στην πραγματικότητα στάλθηκε στην Οδησό να στρατολογήσει νέους για τον ιερό σκοπό της επανάστασης και απελευθέρωσης της πατρίδας. Γράφει πατριωτικά ποιήματα, οργανώνει διαλέξεις προς τους Έλληνες της Ευρώπης, αρθρογραφεί, αγωνιά για τη σκλαβωμένη πατρίδα του, ανυπομονεί να τη δει ελεύθερη.

Στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την κήρυξη της Επανάστασης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, ο Λασσάνης δραστηριοποιείται για την προώθηση των σχεδίων των Φιλικών. Συμμετέχει σε συσκέψεις, τόσο στην Οδησσό όσο και στο Κίεβο, με σκοπό την καλύτερη οργάνωση του Αγώνα και αναδεικνύεται (μαζί με τους Ιωάννη Αμβροσίου και Αντώνιο Τσουνή) σε πρωτεργάτη του παραρτήματος της Φιλικής Εταιρείας στην Οδησσό.

Τον Απρίλιο του 1820 βρίσκεται στη Βλαχία, όπου έρχεται σε επαφή με το Θεόδωρο Νέγρη, ενώ μετά την επιστροφή του στην Οδησσό τον συναντάμε να παραδίδει μαθήματα, αμισθί, στην ελληνική εμπορική σχολή. Αρνείται να διοριστεί τακτικός καθηγητής, προκειμένου να ικανοποιεί τις ανάγκες της οργάνωσης. Ωστόσο, ορισμένες από τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσει θα προκαλέσουν την αντίδραση της «Αρχής» των Φιλικών, που έδρευε στην Κωνσταντινούπολη, καθώς και παλαιών συντρόφων του στην Οδησσό. Η διάσταση πρόκειται να αρθεί με την εκλογή του Αλέξανδρου Υψηλάντη στην ηγεσία της οργάνωσης.

Στις 12 Μαΐου 1820, και μετά από προτροπή των Φιλικών της Οδησσού, γράφει επιστολή στον Αλέξανδρο Υψηλάντη, με την οποία τον προσκαλεί να επισκεφθεί την πόλη. Ο τελευταίος θα φτάσει εκεί το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου, του ίδιου χρόνου, με σκοπό τη διευθέτηση οικονομικών ζητημάτων και την εξομάλυνση των διαφορών στους κύκλους της οργάνωσης. Οι Γεώργιος Λασσάνης και Αθανάσιος Σέκερης είναι οι πρώτοι από τους μνημένους που συναντά στην Οδησσό. Στο εξής, ο Λασσάνης θα εργάζεται ως σύμβουλος και γραμματέας του ηγεμόνα, αναπτύσσοντας στενή φιλική σχέση μαζί του, η οποία θα διαρκέσει μέχρι το θάνατο του Αλέξανδρου Υψηλάντη.

Στις 15 Φεβρουαρίου 1819 ανεβαίνει στο γραικικό θέατρο της Οδησσού το έργο του Λασσάνη «Η Ελλάδα και ο Ξένος». Παραποιεί το όνομά του για δεύτερη φορά προς το αρχαιοπρεπέστερο Γοργίδα Λυσανίου (Γεώργιος-Γοργίας). Τα πρόσωπα του έργου είναι τρία. Τον ρόλο «Ελλάς» τον υποδύεται ο Ζακύνθιος Γεώργιος Αβραμιώτης. Ο Λασσάνης ερμηνεύει τον ρόλο «Περιηγητής», Ρώσο θαυμαστή του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Τον ρόλο «Ερμής» υποδύεται ο Ιθακήσιος Σπυρίδων Δρακούλης, ο μετέπειτα εκατόνταρχος του ιερού Λόχου, ο οποίος μαχόμενος έπεσε στη μάχη του Δραγατσανίου. Ωστόσο υπάρχουν αποσπάσματα από το έργο που εμφύχωσαν και διαφώτισαν το γένος όπως στον διάλογο που έτυχε να ακούσω και θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας:

Περιηγητής: *Ω! δυστυχής Ελλάς. ...Αν οίκοθεν δεν έχεις καμία βοήθεια, αν τους τρόπους δεν έχεις ισχυρούς, πώς δεν προστρέχεις εις τους ξένους;*

Όλοι σε χρεωστούν μυρίας χαρίτας. ...

Ελλάς: *Ποσάκις δεν επεχείρησαν να με βοηθήσωσι! Αλλά το τέλος ποίον; Πληγαί σκληρότεραι! Και διατί; Διότι ποτέ ξένος δεν βοηθεί ξένον, εάν δεν ελπίζει κέρδη μεγάλα.*

Ελλάς: (Για τους ευεργέτες του Έθνους) *Αυτοί ανεγείρουν παιδευτήρια, εις τα οποία αι ψυχαί των νέων οδηγούνται εις την αρετή και την φιλοπατρία ...*

Αυτοί μη φειδόμενοι αδράς δαπάνας στέλλουν εις την σοφή Ευρώπη νέους, δια ν'απανθήσωσιν εκεί ως αι μέλισσαι τα ωφέλιμα των μαθημάτων και να τα μεταδώσουν εις τους ομογενείς των!

Αυτοί καταβάλλουν μεγάλας χρηματικές ποσότητας προς τύπωσιν κοινωφελών βιβλίων δια να εξαπλωθώσι τα ευεργετικά της σοφίας φώτα εις τους συναδέλφους των. Αυτοί αγωνίζονται να συστήσωσι και θέατρο όπου παρασταίνομε.

Ελλάς: *Ο πλούτος τότε μόνο είναι κτήμα αγαθόν, οπότεν ο έχων αυτόν, τον μεταχειρίζεται φρονίμως. Τουναντίον δε, γίνεται τερατόμορφον άγριο θηρίο και πρότον τον έχοντα κατασπαράττει. Η μόνη αθάνατος δόξα είναι η αρετή. Η μεγίστη δε αρετή είναι η φιλοπατρία*

Ερμής: *Θάρσει, ω Ελλάς! Οι Θεοί εισήκουσαν τας δεήσεις σου.*

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί το συγγραφικό του έργο «Έκθεσις Περί Ληστείας». Περιγράφει με γλαφυρότητα την δράση του Νταβέλη και άλλων. Το έργο αποτέλεσε μια εμπειριστατωμένη μαρτυρία για τον τρόπο δράσης των ληστών και για τις συνήθειες της εποχής τους. Το έργο του αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο, ώστε να εντοπιστούν τα χαρακτηριστικά, τα αίτια και οι τρόποι αντιμετώπισης της ληστείας. Τέλος όχι μόνο έδωσε πληροφορίες επί του θέματος αλλά και έδωσε προτάσεις για την αντιμετώπιση της ληστείας. Αναρωτιέμαι, μήπως τα έκανε όλα αυτά, διότι τον πατέρα του τον είχαν σκοτώσει ληστές.

Έπειτα, γνωρίζεται με τον Νικόλαο Υψηλάντη τον Νοέμβριο του 1819. Δημιουργεί ομάδα νέων ελλήνων φοιτητών, που τάσσεται άμεσα στην κατάλυση του τουρκικού ζυγού. Η ομάδα αποτελεί τη μαγιά του Ιερού Λόχου η οποία αναφέρεται στο θεατρικό του έργο «Η Ελλάς και ο Ξένος»: *«Κι ο μεν Πελοπίδας κατέγραψεν όσους βρήκε μεταξύ των φυγάδων. Ο δε Γοργίδας (Λασσάνης) κατέγραψε όσους*

εγνώριζε αξίους εις την πόλιν και ούτως συνεστήθη ο ιερός εκείνος λόχος». Στις 22 Φεβρουαρίου 1819 ο Θεοχάρης Κληματιώτης από την Οδησσό άκουσα να γράφει στη Βιέννη στο φίλο του Δροσινό: «...Τον κ. Λασσάνη ίσως τον εγνώρισες αυτού και προσωπικώς. Είναι νέος αξιοτίμητος και αξιοαγάπητος δια την παιδεία του και τα πατριωτικά του αισθήματα. Ούτος ήλθε εδώ το περασμένο φθινόπωρο με σκοπό να κατέβει στη φίλη πατρίδα αλλά από διάφορες περιστάσεις έμεινε εδώ και συνέγραψε το σύγγραμμα Ελλάς και ο Ξένος». Το θεατρικό έργο του Λασσάνη «Αρμόδιος και Αριστογείτων» παίχτηκε στην Οδησσό της Ρωσίας τον Ιανουάριο του 1919.

Στις 27 Ιανουαρίου 1820 προσλαμβάνεται στην Ελληνοεμπορική σχολή της Οδησσού με τριετή σύμβαση, ως δάσκαλος. Εισάγει την αλληλοδιδασκτική μέθοδο σύμφωνα με την οποία ταλαντούχοι μαθητές μεγάλων τάξεων διδάσκουν σε μαθητές μικρότερων τάξεων με επίβλεψη των δασκάλων.

Σκοπός του ήταν να ανυψώσει το εθνικό φρόνημα των συμπατριωτών του, να τους εμπνεύσει την αισιοδοξία ότι μπορούν να πετύχουν την ελευθερία. Χρησιμοποιεί ως μέσα τη διδασκαλία, το κήρυγμα, άρθρα σε εφημερίδες, επιστολές σε δραστήριους φιλογενείς Έλληνες, συγγραφή και ανέμβαση πατριωτικών θεατρικών έργων. Ο ίδιος συμμετέχει ως ηθοποιός της ερασιτεχνικής σκηνής. Στη σχολή φοιτούσαν 140 μαθητές.

Στην Οδησσό ακόμα ήταν επικεφαλής ομάδας εταιριστών της Φιλικής Εταιρείας. Ο όμιλος αυτός ερέθισε τους φιλικούς της Κωνσταντινούπολης. Τον Λασσάνη τον κατηγορούσαν ως ραδιούργο και ήταν οργισμένοι για την ηγετική του συμπεριφορά. Σύμφωνα με το Νικόλαο Υψηλάντη κινδύνευσε η ζωή του. Υπήρξε υπέρμαχος της άμεσου επαναστατικής δράσεως. Ήταν ζωηρός, ενθουσιώδης, ανήσυχος, ενοχλούσε πολλούς η συμπεριφορά του, γι' αυτό πίστευαν ότι η τακτική του έβλαπτε παρά ωφελούσε την εθνική υπόθεση. Αποκλείστηκε από τα ανώτατα αξιώματα της φιλικής εταιρείας. Αποκαταστάθηκε και έλαβε ηγετικό ρόλο κατά την ανάληψη της αρχηγίας από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη.

Το Μάιο του 1820 με επιστολή του, μετά από απόφαση των φιλικών, καλεί τον αρχηγό της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρο Υψηλάντη να μεταβεί στην πόλη της Οδησσού, για να συζητήσουν τα εθνικά θέματα. Συγκεκριμένα για να διευθετήσουν την ανωμαλία που επικρατούσε στους κόλπους της φιλικής εταιρίας. Κατά την πενήνταήμερη παραμονή του αρχηγού των Φιλικών, κατά τον μήνα Αύγουστο, ο Λασσάνης συνδέθηκε με ισχυρή φιλία και διορίστηκε γραμματέας και εντολοδόχος

του Υψηλάντη. Τον Αύγουστο του 1820 παραιτείται από τα διδασκαλικά καθήκοντα του ελληνικού σχολείου της Οδησού. Αφοσιώνεται ολότελα στο έργο της Φιλικής Εταιρείας και οργανώνει την επανάσταση του Γένους.

Την 1η Οκτωβρίου 1820 συνοδεύει τον Αλέξανδρο Υψηλάντη στο Ισμαήλ της Βεσσαραβίας, όπως παρατηρούσα από κει ψηλά, όπου γίνεται σύσκεψη των Φιλικών, μεταξύ των οποίων ήταν οι Ξάνθος, Περραιβός, Ρήγας και άλλοι. Αποτέλεσμα της συνάντησης αυτής ήταν να αναβληθεί η έναρξη της Επανάστασης, που είχε οριστεί για τον Νοέμβριο, και να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην προπαρασκευή της στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Για το σκοπό αυτό κρίθηκε αναγκαίο να μνηθεί στην οργάνωση ο ηγεμόνας της Μολδαβίας Μιχαήλ Σούτσος. Ο Λασσάνης θεωρήθηκε το πιο κατάλληλο πρόσωπο για μια τέτοια αποστολή και επιφορτίστηκε με την ευθύνη του ελέγχου της κατάστασης στις ρουμάνικες χώρες, την οργάνωση των τοπικών στρατιωτικών δυνάμεων και την ενημέρωση και συνεννόηση στους κόλπους των Φιλικών.

Έτσι, στις αρχές του Ιανουαρίου του 1821, φθάσαμε στη Βλαχία, όπου συναντήθηκε με τους στρατιωτικούς ηγέτες των Ηγεμονιών Ολύμπιο, Φαρμάκη, Σάββα και Περραιβό. Ταυτόχρονα, έρχεται σε επαφή με τον Μ. Σούτσο και τον πρωθυπουργό του Ιάκωβο Ρίζο Νερουλό και διαπραγματεύεται τη βοήθειά τους, για να διαβεί ο Υψηλάντης τον Προύθο για την κήρυξη της επανάστασης. Παρά τις όποιες αντιρρήσεις που προέβαλλε αρχικά (και χάρη στη διπλωματική ικανότητα του συμβούλου του Υψηλάντη), ο ηγεμόνας δέχθηκε τελικά να διευκολύνει τα σχέδια των Φιλικών, προσφέροντας μάλιστα και την παρουσία του για τον Αγώνα.

Συντάσσει προκήρυξη προς τους θαλασσινούς πλοιάρχους την οποία υπέγραψε ο Υψηλάντης.

«Γενναίοι πλοίαρχοι της Ελλάδος. Συμπατριώται.

Η δική σας αφοβία και ευτολμία αποκατάστησαν το ελληνικόν όνομα σεβαστόν εις όλον τον κόσμον. Η ομόνοια είναι η μόνη ζωογόνος ψυχή, η μόνη ακαταμάχητος δύναμις οποιασδήποτε κοινωνίας. Προσπαθήσατε να εφωδιάζητε τα καράβια σας μικρά είτε μεγάλα, με όσα δύναστε πολεμικά εφόδια ...μπαρούτι, κανόνια, βόλια».

Ο Λασσάνης σε άλλη προκήρυξη προς τους Αρχιερείς, άρχοντες, προύχοντες του Αιγαίου πελάγους γράφει: **«Ποτέ ξένος δεν βοηθεί ξένον εάν δεν ελπίζει κέρδη μεγάλα».**

Σύμφωνα με χειρόγραφο που βρέθηκε στην Εθνική Βιβλιοθήκη είχε αποφασιστεί ο Λασσάνης να κατέβει στη Μακεδονία για να οργανώσει τα τμήματα της Φιλικής Εταιρείας, να προετοιμάσει το έδαφος για επαναστατική δράση και να προπορευθεί του Αλέξανδρου Υψηλάντη. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή του οπλαρχηγού Ναούμη Παναγιώτη, φιλικού από την Έδεσσα προς το Λασσάνη.

Αγαπητέ φίλε κύριε Γεώργιε Λασσάνη.

Κισνόβι (Ρωσίας) 24 10βρίου 1820

«Έμαθον ότι εκδίδεις ελληνική αρχαιολογία και ότι μελετάς να ταξιδεύσεις εις την φιλάτην μας πατρίδα δια να θεωρήσεις και να περιγράψεις όσα ερείπια σώζονται διασκορπισμένα εδώ κι εκεί. Αλλά επειδή εις τας παρούσας περιστάσεις, είναι κίνδυνος να ταξιδεύει κάποιος χωρίς συνοδεία... αποφασίζω να σε συνοδεύσω με τριακόσια παλικάρια μου τα οποία εγώ συνάξω όπότεν το αποφασίσετε». Αργότερα το σχέδιο τροποποιήθηκε, ματαιώθηκε η κάθοδος του Λασσάνη και του Υψηλάντη στην Ελλάδα, γιατί ήταν απαραίτητη η παρουσία τους στη Μολδαβία.

Το Δεκέμβριο του 1820 ο Λασσάνης με διαταγή του Υψηλάντη μεταβαίνει στο Ιάσιο της Μολδαβίας. Συναντάται με τον έλληνα ηγεμόνα Μιχαήλ Σούτσο και διαπραγματεύεται το χρόνο και τα πρακτικά ζητήματα της οργάνωσης του επαναστατικού κινήματος. Ήρθε σε προστριβές με τον ηγεμόνα. Ο Λασσάνης ζητά να του επιτραπεί να οργανώσει επαναστατικά σώματα που θα απαρτίζονταν από τη φρουρά του ηγεμόνα και τους εκεί εγκαταστημένους Έλληνες. Μετά από επίμονες διαβουλεύσεις κατορθώνει να οργανώσει καπετανάτα στη Βλαχία (Ρουμανία) τα οποία απαρτίζονταν από ενθουσιώδεις Έλληνες πατριώτες. Δίνει προτεραιότητα στην πειθαρχία των στρατιωτικών σωμάτων γι' αυτό συντάσσει στρατιωτική ποινική νομοθεσία.

«Κάθε στρατιώτης, στρατηγός και πολεμικός άνθρωπος πρέπει να υποτάσσεται άφωνος, ... εις κάθε καιρό και περιστάσιν εις τον ανώτερό του, να φέρεται προς αυτόν με σέβας και να εκτελεί τας προσταγάς του με κάθε προθυμία και ταχύτητα. Όποιος αθετήσει τούτο το νόμο να παιδεύεται ως εχθρός της πατρίδος, δηλαδή με θάνατο».

Όποιος αφήσει τη σημαία του ή το τάγμα του και φεύγει να ατιμάζεται πρότον έμπροσθεν του στρατεύματος ως ανάξιος της τιμής να δουλεύει την Πατρίδα και έπειτα να κηρύσσεται ως άτιμος άνθρωπος εις όλον το Γένος, να μη αναλαμβάνει την τιμή ποτέ...

Στις 24 Φεβρουαρίου 1821 κηρύσσεται η επανάσταση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Αρχηγός ήταν ο Αλέξανδρος Υψηλάντης έχοντας ως υπασπιστή του τον δικό μας Κοζανίτη Γεώργιο Λασσάνη. Λίγες μέρες πριν την επανάσταση σε σύσκεψη που έγινε στην οικία του Υψηλάντη γράφτηκε η προκήρυξη του αγώνα *«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος»*. Ο Λασσάνης σκεπτόταν και υπαγόρευε, ο Τυπάλδος έγραφε.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης ζητά από τον Λασσάνη να διαβάσει το κήρυγμα. *«Ο Λασσάνης αναγινώσκει παλλόμενος από συγκίνηση και δάκρυα χαράς πλημμυρίζουν τους οφθαλμούς του»*.

Ο Υψηλάντης στις 9 Απριλίου 1821 από την κωμόπολη Τυργόβιστο της Βλαχίας (Ρουμανίας) συστήνει το Γενικόν Βουλευτήριον που θα εξετάζει τις πολιτικές, πολεμικές υποθέσεις. Κυρίως να προμηθεύει τον στρατό με τα απαραίτητα και να φροντίζει για το στρατιωτικό νοσοκομείο. Ο Λασσάνης ορίζεται Αρχιγραμματέας.

Ο Λασσάνης στις 20 Μαΐου 1821 από το Γενικό Στρατόπεδο του Τυργόβιστου Μολδοβλαχίας συντάσσει αίτηση προς τον αυτοκράτορα της Ρωσίας στην οποία τονίζεται η ηθική υποχρέωση της Ρωσίας να σώσει τους ομόδοξους Έλληνες.

«Κραταιώτατε και Χριστιανικότατε Αυτοκράτωρ!

... Βλέποντας, ότι η Δακία και Μολδαβία μυριοτρόπως κατασπαράττονται, ότι η θρησκεία πάσχει τα μέγιστα, οι έζοχοι υπουργοί της βαρέως και απανθρώπως φονεύονται, οι αδελφοί μας Χριστιανοί ανηλεώς και τουρκικώς κατασφάζονται, αι δε αθώαι γυναίκες με τα θηλάζοντα νήπια και τα ανήλικα βρέφη των βασανιζόμεναι βιάζονται να αρνούνται τον θεάνθρωπον Ιησούν...

Γενναίε και δίκαιε βασιλεύ. Το έθνος έλαβε απελπισμένον τα όπλα. Η ευτυχής ή δυστυχής έκβασις του μεγάλου τούτου και τολμηροτάτου επιχειρήματος θέλει φέρει την ευτυχία ή τον άφευκτο όλεθρόν του...

Κραταιότατε αυτοκράτωρ! Μη θελήσεις αφανισθώμεν από τον αριθμόν των της Ευρώπης εθνών. ...

Οι αρχηγοί των οπλισμένων χριστιανικών Γραικικών δυνάμεων εις Δακία και Μολδαβία».

Ακολουθούν 32 ονόματα οπλαρχηγών. Ο Λασσάνης υπογράφει δεύτερος. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης και οι αδελφοί του δεν υπέγραψαν την αίτηση. Το ρωσικό καθεστώς τούς είχε αποκηρύξει.

Ο Λασσάνης ως χιλίαρχος του ιερού λόχου αποτελούμενος από 300 νέους φοιτητές απειροπόλεμους διαλύθηκε ολοκληρωτικώς στη μάχη του Δραγατσανίου στις 7 Ιουνίου 1821.

Μετά τη διάλυση του στρατεύματος Υψηλάντη ο χιλίαρχος Ιωάννης Κολοκοτρώνης με τους 275 στρατιώτες του εγκαταλείπει τη Βλαχία. Διασχίζει τη Βαλκανική δίδοντας συνεχείς μάχες. Φτάνει στην Πελοπόννησο με 100 στρατιώτες στα μέσα Αυγούστου και παίρνει μέρος στην άλωση της Τριπολιτσάς. Ο αγώνας στη Μολδαβία συνεχίστηκε μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου 1821 με τους επίλεκτους πολεμιστές του Ιωάννη Φαρμάκη από τη Βλάστη Κοζάνης και από τον Γεωργάκη Ολύμπιο από το Λιβάδι Ελασσόνας

Μετά την επιθυμητή εξέλιξη των διαμεσολαβητικών του προσπαθειών, ο Λασσάνης αναχώρησε για το Κισνόβι. Εκεί θα ασχοληθεί με την κατάρτιση ενός στρατιωτικού ποινικού κώδικα που θα αφορά τις ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις. Παραμονές της Επανάστασης, παίρνει μέρος στην τελευταία σύσκεψη στο σπίτι του Υψηλάντη, όπου μαζί με τον Τυπάλδο και τους αδελφούς του ηγεμόνα εργάζεται για τη σύνταξη σχετικής προκήρυξης.

Στις 21 Φεβρουαρίου, τα ελληνικά στρατεύματα περνούν τον Προύθο και την επομένη της κήρυξης της Επανάστασης (24/2/1821) ο Υψηλάντης απονέμει στους συνεργάτες του στρατιωτικά αξιώματα. Έτσι, ο Λασσάνης ανάγεται σε πρώτο υπασπιστή και χιλίαρχο του ελληνικού στρατού. Αργότερα διορίστηκε και κυβερνήτης της πόλης Tîrgoiste, έχοντας τις εξουσίες του αρχηγού στρατονομίας και του αρχιγραμματέα του Γενικού Βουλευτικού στην περιοχή της ευθύνης του. Πρωτοστάτησε και στην ίδρυση του Ιερού Λόχου, του επίλεκτου στρατιωτικού σώματος των Φιλικών, που φαίνεται ότι οργάνωσε και διεύθυνε μαζί με τον Δρακούλη.

Στις 7 Ιουνίου 1821, πήρε μέρος στη μάχη του Δραγατσανίου και σώθηκε, μαζί με τον Γ. Γεννάδιο, χάρη στη βοήθεια του Γεωργάκη Ολύμπιου. Μετά την ήττα των στρατιωτικών τους δυνάμεων και τη συνειδητοποίηση ότι ήταν αδύνατο να συνεχιστεί ο Αγώνας στις ρουμάνικες χώρες, ο Υψηλάντης με τους αδελφούς του και τον έμπιστό του σύμβουλο κατέφυγαν στην Αυστρία. Εκεί, παρά τις όποιες εγγυήσεις κατόρθωσε να εξασφαλίσει ο Λασσάνης για τον ηγεμόνα και τον ίδιο, οι δυο τους συνελήφθησαν από τις αυστριακές αρχές και φυλακίστηκαν. Αρχικά θα κρατηθούν στο φρούριο του Munkacs (1821-1823) και στη συνέχεια στο Theresienstadt (1823-1827).

Ο Υψηλάντης με τον Λασσάνη περνούν σε αυστριακό έδαφος. Οι Αυστριακοί αθετούν τη συμφωνία. Δεν τους επιτρέπουν να κατέλθουν στην επαναστατημένη πατρίδα. Τους φυλακίζουν για επτά έτη ως πολιτικούς αιχμαλώτους. (1821-1823 φρούριο munkacs, 1823-1827 φρούριο Theresientadt).

Μέσα από τη φυλακή γράφει πατριωτικά ποιήματα. Ο διοικητής του φρουρίου γράφει για τον Λασσάνη: *«Γεώργιος Λασσάνης, γεννημένος στον Όλυμπο στην Ελλάδα, 33 ετών, ορθόδοξος, άγαμος, κοντός, ωοειδές πρόσωπο, μαύρα μαλλιά, μαύρα μάτια και φρύδια, γαμψή μύτη, μικρό στόμα, μακρύ πηγούνι, με κομμένη γενειάδα και καγκελωτό μουστάκι, μιλεί ελληνικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά»*. Με παρέμβαση του τσάρου Νικολάου Α΄ αποφυλακίζεται κι ακολουθεί τον Υψηλάντη στη Βιέννη ως τον θάνατό του.

Στο ποίημά του Φυλακή αναφέρεται στις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης:

«Εγείρομαι και παρευθός με περιτριγυρίζουν

Εκατοντάδες φάλαγγες συλλογισμών αγρίων

και το μικρόν λυχνάριον ο μόνος σύντροφός μου.

...Αλλά, εις τι οι πόδες μου σκοντάπτουν; Α! τι βλέπω

κρικέλα σιδερένια στη γη στερεωμένη».

Ο Υψηλάντης πνέει τα λείψια. Ο υψηλός πυρετός δεν κατεβαίνει. Η εξάντληση αποτυπωμένη στο πρόσωπό του. Το ενδιαφέρον του για την επαναστατημένη Ελλάδα αμείωτο. Κάθε μέρα έστελνε τον Λασσάνη να του φέρνει τις εφημερίδες. Χαρακτηριστικά είναι τα τελευταία λόγια του μεγάλου ήρωα που απευθύνονται στον Λασσάνη:

«-Τι νέα γράφουν οι εφημερίδες;

-Γράφουν ότι ο Καποδίστριας έφτασε στη Μάλτα κι από κει φρεγάτα αγγλική θα τον μεταφέρει στην Ελλάδα

-Δόξα σοι ο θεός, είπε.

Έπειτα ζήτησε από το Λασσάνη να του τρίψει το χέρι του και άρχισε να απαγγέλλει με τα μάτια προς τα επάνω το Πάτερ ημών. Δεν πρόφτασε να το τελειώσει. Εξέπνευσε. Κηδεύτηκε με τη συνοδεία όλων των Ελλήνων της Βιέννης».

Ο Λασσάνης μετά το θάνατο του αρχηγού του και επιστήθιου φίλου του θέτει ως στόχο την άφιξή του στην Ελλάδα. Πρώτος σταθμός η Πράγα. Εκεί ερωτεύεται

την Μπαρονέσα Μαριάννα Μάρκελιγκ. Στη συνέχεια παρουσιάζεται στο βασιλιά της Γερμανίας, Λουδοβίκο. Ο Λουδοβίκος, μέγας φιλέλληνας, υποστηρίζει την ελληνική ανεξαρτησία, ο ίδιος λατρεύει την ελληνική γλώσσα, επιθυμεί τα ελληνόπουλα να σπουδάσουν στη χώρα του, οι διαταγές του ήθελε να γράφονται στα ελληνικά και παραχώρησε την εκκλησία του Σωτήρος του Μονάχου στους Έλληνες. Χαίρεται που ο Λασσάνης μιλά πολύ καλά γερμανικά. Ο γιος του, Όθωνας, υπήρξε ο πρώτος βασιλιάς της Ελλάδας (1833-1862).

Τον Ιούλιο του 1828 μέσω Γαλλίας ήλθε στην Ελλάδα. Δημοσίευσε άρθρα στις γαλλικές εφημερίδες σχετικά με το κίνημα στις ηγεμονίες. Υπεραμύνθηκε τον ηγέτη Αλέξανδρο Υψηλάντη. Ο Στρατάρχης Δημήτριος Υψηλάντης, αναγνωρίζοντας τις αρετές του και τις υπηρεσίες προς τον αδελφό του, τον διόρισε στρατοπεδάρχη του Στρατού της Ανατολικής Ελλάδας. Λαμβάνει μέρος στις τελευταίες μάχες της Εθνικής ανεξαρτησίας, στη Λιβαδειά, Θήβα, Πέτρα.

Κατά την επιστροφή του, συναντήθηκε στο Μόναχο με τον Βαυαρό βασιλιά Λουδοβίκο Α', ενώ επισκέφθηκε και άλλες γερμανικές πόλεις, καθώς και το Παρίσι. Στη γαλλική πρωτεύουσα υπεραμύνεται του ρόλου του Αλέξανδρου Υψηλάντη, που είχε επικριθεί για την αποτυχία του κινήματος στις Ηγεμονίες, δημοσιεύοντας άρθρα σε γαλλικές εφημερίδες. Έχοντας εξασφαλίσει τη στήριξη των Γάλλων και κυρίως του υπουργού των Ναυτικών θα επιβιβαστεί σε γαλλικό πολεμικό πλοίο για να συνεχίσει το ταξίδι του. Φθάνει στην επαναστατημένη χώρα τον Ιούλιο του 1828 και αναλαμβάνει (μετά από σύσταση του Καποδίστρια) χρέη στρατοπεδάρχου Αττικής και Βοιωτίας, υπό τη γενική εποπτεία του Δημήτρη Υψηλάντη. Θα πολεμήσει στο Σεβένικο στο Μαρτίνο, στη Θήβα, καθώς και στην τελευταία μάχη του Αγώνα στην Πέτρα Βοιωτίας (Σεπτέμβριος 1829). Εκεί διαπραγματεύτηκε μαζί με τον Φιλήμονα τους όρους για την συνθηκολόγηση των Τούρκων.

Έπειτα ακολούθησε η τελευταία μάχη της Πέτρας, (περιοχή μεταξύ Θήβας και Λειβαδιάς). Τερματίστηκε ο στρατιωτικός αγώνας που άρχισε το Έθνος. Ο Δημήτριος Υψηλάντης μαζί με τον Λασσάνη, τον Κασομούλη κι άλλους πολεμιστές έδωσε τον τελευταίο αγώνα του Έθνους στις 12-9-1829. Οι Τούρκοι ζητούν συνθηκολόγηση. Ο Υψηλάντης ορίζει εκπροσώπους τον Λασσάνη και τον Φιλήμονα. Η επανάσταση του Γένους άρχισε με τον Αλέξανδρο Υψηλάντη έχοντας ως υπασπιστή του τον Γεώργιο Λασσάνη στις 24-1-1821. Τελείωσε με τον Δημήτριο Υψηλάντη και το στρατοπεδάρχη της Ανατολικής Ελλάδας, Γεώργιο Λασσάνη.

Μετά την επανάσταση, το 1834 παντρεύεται στην Αθήνα την γλυκιά Πατρινή Ευφημία Λιανοσταφίδα, γάμο από τον οποίο δεν απέκτησε παιδιά. Μετά την ίδρυση του νεοσύστατου κράτους διορίστηκε γενικός επιθεωρητής του στρατού της ανατολικής Ελλάδας, ενώ διετέλεσε και υπουργός των οικονομικών (1836-1837). Παραιτήθηκε της θέσης του αυτής για λόγους ευθιξίας και στη συνέχεια ανέλαβε νομάρχης Αττικής και Αιτωλοακαρνανίας. Τιμήθηκε, ακόμη, με το βαθμό του συνταγματάρχη και το 1868 με τον αντίστοιχο του υποστρατήγου. Θα πεθάνει στην Αθήνα, στις 8 Ιουλίου 1870, σε ηλικία 77 ετών. Σύμφωνα με επιθυμία του, ιδρύθηκε ο Λασσάνειος Δραματικός Διαγωνισμός, όπου κάθε χρόνο βραβεύονταν με χρήματα από την περιουσία του θεατρικά έργα (μια κωμωδία και ένα δράμα) με εθνική υπόθεση.

Ο Λασσάνης υπήρξε χιλίαρχος του ιερού Λόχου στη μάχη του Δραγατσανίου, υπασπιστής του αρχηγού της ελληνικής επανάστασης του 1821 Αλεξάνδρου Υψηλάντη, συντάκτης της προκήρυξης της επανάστασης στις παραδουνάβιες περιοχές, στρατοπεδάρχης Ανατολικής Ελλάδας, μαχητής στις τελευταίες μάχες της επανάστασης του 1821, Θήβα, Λειβαδιά, Στεβένικο, Πέτρα.

Πολυτάλαντος και πολυπράγμονας διακρίθηκε ως λογοτέχνης, ιατρός, ποιητής, δραματοποιός, πρωτεργάτης του νεοελληνικού θεάτρου γράφοντας ο ίδιος θεατρικά έργα και ο ίδιος στη θεατρική σκηνή υποδύεται τους ρόλους των έργων του. Το θέατρό του ήταν στρατευμένο, περιείχε πολιτικά μηνύματα. Τα δύο θεατρικά του έργα ήταν αλληγορικά, προκάλεσαν ενθουσιασμό στους Έλληνες της Ευρώπης, διευκόλυναν το οργανωτικό του έργο, κι αποτέλεσαν ιδεολογικά και επαναστατικά μανιφέστα του 1821. Ο Λάζαρος Νάνος, σχολικός σύμβουλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στη μυθιστορηματική βιογραφία Γεώργιος Λασσάνης γράφει: *«Δίνει δημόσιες διαλέξεις, δημιουργεί κύκλους φιλολογικών συζητήσεων, ξενυχτά συνθέτοντας πατριωτικά ποιήματα. Τα θεατρικά του έργα πυρπολούν τις ψυχές όσων τα παρακολουθούν και τα δάκρυα ρέουν άφθονα από τις κόγχες των ματιών εξαιτίας της βαθιάς συγκίνησης».*

Ως δάσκαλος στην ελληνική σχολή της Οδησού, συνεργάζεται με το Γεώργιο Γεννάδιο και συντάσσουν την πεντάτομη «Στοιχειώδη εγκυκλοπαίδεια των παιδικών μαθημάτων». Ήταν ευφυέστατος, μιλούσε και έγραφε στη γαλλική, γερμανική, ρωσική γλώσσα. Ακόμα ήταν ικανός, τίμιος, μέγας πατριώτης, αμερόληπτος, εύχαρις, ευγενικός στα αισθήματα, πιστός στις ιδέες του, αγωνιστής, ριψοκίνδυνος, οραματιστής, είχε πλούσιο λόγο, πάντα ήταν αναγνώστης βιβλίων.

Αρχικά αγωνίσθηκε με την πέννα, ξεσηκώνει, εμπυχώνει τους επαναστάτες, ο ίδιος μπαίνει επικεφαλής του ένοπλου επαναστατικού αγώνα. Αρχικός σκοπός του ήταν η επαναστατική οργάνωση της Μακεδονίας.

Η επίσπευση της επανάστασης του '21 οφείλεται στους μεγάλους δασκάλους του Γένους, στον Αδαμάντιο Κοραή με τις μεταφράσεις των αρχαίων, στον Ρήγα με το επαναστατικό τραγούδι, στον Λασσάνη με το θέατρο.

Η ελεύθερη πατρίδα τον τίμησε διορίζοντάς τον:

Επιθεωρητή του Στρατού. Πρώτο Νομάρχη Αττικής. Υπουργό των Στρατιωτικών. Υπουργό των Οικονομικών. Το 1837 ως μέλος του υπουργικού συμβουλίου πέτυχε την έκδοση διατάγματος «Περί συστάσεως ψαλτικής Σχολής» καθώς επιτελεί στον ηθικό εξευγενισμό των ανθρώπων και τον καλλωπισμό του βίου.

Το 1870 σε ηλικία 77 ετών, ο ήρωάς μας αφήνει την τελευταία του πνοή. Δεν πρόλαβε να δει την πατρίδα του την Κοζάνη ελεύθερη. Ο ιστορικός και συμπολεμιστής Φιλήμονας περιγράφει με τα παρακάτω λόγια την κηδεία του. *«Την εσπέρα της Δευτέρας προς την Τρίτη απεβίωσε εν ταις Αθήναις, μετά βραχεία νόσο ο υποστράτηγος Γ. Λασσάνης εν ηλικία υπέρ τα εβδομηκονταεπτά του έτη αλλά ακμαίας έχων προ ημερών ακόμη τας διανοητικές και σωματικές δυνάμεις. Υπήρξε εκ των δραστηριοτάτων προσώπων, των παρασκευασάντων και αποτελεσματικώς υπηρετησάντων το μέγα έργο της ελληνικής παλιγγενεσίας. Η κηδεία του μακαρίτου εγένετο μετά της προσηκούσης εις τον βαθμό αυτού παρατάξεως. Δεν μετήλθε την πολιτική ως επάγγελμα. Ούτε επιδίωξε τις επιδείξεις. Ουδείς εκ της αυλής ή της βασιλικής θεραπείας εφάνη παρακολουθών την κηδεία του μεγάλου πατριώτου, ουδείς εκ των αξιούντων τα πρωτεία εν τη πολιτεία».*

Στην Κοζάνη η οικία του αναπαλαιωθείσα σώζεται ως σήμερα. Βρίσκεται επί της οδού Αρχελάου της πλατείας Λασσάνη. Η οικία με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Κοζάνης, απαλλοτριώθηκε για να καταστεί Μουσείο. Στην οικία του Λασσάνη πριν την αναπαλαίωση υπήρχε μαρμαρίνη επιγραφή η οποία έβλεπε προς την ομώνυμη πλατεία

Ο Γεώργιος Λασσάνης έγραψε διαθήκη που περιλάμβανε τα εξής λόγια.

«Εγώ Γεώργιος Λασσάνης γεννηθείς εις την Κοζάνη της Μακεδονίας νυμφευθείς εν Αθήναις κατά το χιλιοστόν οκτακοσιοστόν τριακοστόν τέταρτον έτος την πρώτην Νοεμβρίου την Ευφημίαν Στάμου Λιανοσταφίδα, (η γυναίκα του

καταγόταν από την Πάτρα) δεν απέκτησα μέχρι σήμερα είτε κατ' ευτυχίαν είτε κατά δυστυχίαν τέκνα».

Με τη γυναίκα του έζησε 30 χρόνια γεμάτα αγάπη κι αρμονία. Τα ακίνητα που κληρονομεί όπως οικία, χωράφια, αμπέλια, οικόπεδο, οικία με πατητήρι δεν έχει δικαίωμα να τα απαλλοτριώσει.

Μετά τον θάνατο της συζύγου η ακίνητη περιουσία να μεταβεί ως κληροδότημα εις την κυριότητα του εν Αθήναις Εθνικόν Πανεπιστήμιον υπό τους ακόλουθους όρους:

Να εκποιήσει την ακίνητη περιουσία, να εξοφλήσει τα χρέη που βαρύνουν την περιουσία

«...Τρίτον να δώσει στο σχολείο της πατρίδος μου Κοζάνης έξι χιλιάδες δραχμάς αργυράς, τα υπόλοιπα χρήματα να τα καταθέσει στην Εθνική Τράπεζα εντόκως. Από τους τόκους και Κεφάλαιο να αμείβονται δύο διαγωνίσματα προς 1000 δραχμές έκαστο. Ένα για την καλύτερη κωμωδία με θέματα από την κοινωνική, οικιακή ζωή, τα ήθη και έθιμα της ζώσας γενιάς των Ελλήνων. Κωμωδία Εθνική θεωρεί «Του Κουτρούλη ο γάμος». Οι συγγραφείς οφείλουν να μη μιμούνται τις φραγκικές κωμωδίες.

Το άλλο διαγώνισμα να έχει σχέση με το καλύτερο δράμα. Η υπόθεση να μην έχει σχέση με την αρχαιότητα, αλλά από τη χιλιετή Βυζαντινή εποχή και τα τετρακόσια χρόνια της τουρκικής δουλείας και κύρια από τη δράση των κλεφτών».

Ο Λασσάνειος Δραματικός Διαγωνισμός λειτούργησε την περίοδο 1889-1910. Ακόμα με τη διαθήκη του όρισε χίλιες δραχμές κάθε έτος να διατίθενται ως δίδακτρα σε δάσκαλο που θα διδάσκει σε νέους και νέες την τέχνη του ηθοποιού. Αγαπά και εμπιστεύεται τη γυναίκα του. Διατάσσει το Πανεπιστήμιο κατά τη διάρκεια της ζωής της να μην την ενοχλήσει για θέματα του κληροδοτήματος.

Ευρηματική είναι η πρόσκληση με την παρακάτω ακροστιχίδα.

Λαέ της Κοζάνης

Ασφαλώς θα σου μείνει

Σαν όνειρο

Ανάμνησις ο χορός μου

Ναί θάναι εξαιρετικά

Η επιτυχία σου στο Σινέ Ίρις

Στας 11 τρέχοντος μηνός

Στις 19 Αυγούστου 1962 ο καλλιτέχνης-ζωγράφος Χρήστος Κατσάνος πραγματοποιεί έκθεση Ζωγραφικής στο Κοβεδάρειο. Ο Δήμος Κοζάνης μετά από συνεδρίαση προβαίνει στην αγορά του πίνακα «Το σπίτι του Γεωργίου Λασσάνη». Ο Δήμος κάθε έτος το καλοκαίρι διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις με τον τίτλο «Λασσάνεια». Ακόμη το όνομά του χρησιμοποιήθηκε ως όνομα πολιτιστικών συλλόγων, υπήρξε έμπνευση για πολλούς και πρόσωπο λογοτεχνικό, τέλος οδοί φέρουν το όνομά του αλλά και η πλατεία που ονομάζεται πλατεία Γεώργιου Λασσάνη. Εκεί διασώζεται και το αρχοντικό Λασσάνη, όπου φιλοξενείται το μουσείο χαρτών.

Μετά τον θάνατό του, πέταξα κι εγώ μακριά, μήπως τρυπώσω και σε καμιά άλλη καρδιά που χτυπά τόσο δυνατά για την ελευθερία και την πατρίδα, όπως ο ήρωας που υπήρξα μέσα του 77 ολόκληρα χρόνια σκληρού αγώνα και θέλησης. Πραγματικά αυτές οι σελίδες δεν μπορούν να μεταφέρουν στα μάτια όλων σας ολόκληρη τη ζωή αυτού του σπουδαίου ανθρώπου, όμως ελπίζω να κατάφερα έστω και λίγο να σας δώσω μια όψη του χρυσοκέντητου καμβά της ζωής του Γεώργιου Λασσάνη.

Με όλα όσα προειπώθηκαν, για το έργο και την ζωή αυτού του σπουδαίου ανθρώπου αντιλαμβανόμαστε πως δικαίως η γενέτειρα πόλη του Γεώργιου Λασσάνη τον τιμά τόσο πολύ. Μια πόλη που οφείλει την ελευθερία της σε ανθρώπους όπως αυτός ο σπουδαίος αγωνιστής και ήρωας.

Ο ίδιος, ξεψύχησε στην Αθήνα, όμως δεν πρόλαβε να δει την Ιθάκη του ελεύθερη. «Κοιμούμαι με ένα όνειρο, ξυπνώ με μιάν ελπίδα, να ιδώ και γω μια μέρα φώς, ελεύθερη πατρίδα». Αυτό ήταν το όνειρό του, για αυτό αγωνίστηκε και για αυτό εσείς κι εγώ ζούμε σήμερα ελεύθεροι!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αυγητίδης Γ.**, (1994). *Οι Έλληνες της Οδησσού και η Επανάσταση του 1821*. Αθήνα- Γιάννενα
- Βακαλόπουλος, Κ.** (1973). *Τρία ανέκδοτα ιστορικά δοκίμια Φιλικού Γεώργιου Λασσάνη*. Δημοσιεύματα της Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών, Μακεδονική Βιβλιοθήκη, αριθ. 41, Θεσσαλονίκη.
- Γερούκης, Γ.** (1973). *Τα άπαντα Γεωργίου Λασσάνη*. 2α έκδοσις, Θεσσαλονίκη.
- Λασσάνης, Γ.** *Έκθεσις Περί Ληστείας*, Σειρά Μικρή Βιβλιοθήκη-6, εκδ. Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2018.
- Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος** (1998). *ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ*. Επιμέλεια Λαδά-Μινωτού Μαρία.
- Παπαϊωάννου, Λ.** (1973). *Γεώργιος Λασσάνης 1793-1870, ο φιλικός, ο πολεμιστής, ο λόγιος*. Θεσσαλονίκη.
- Τζιάτζιος, Ε.** (1940). *Από το αρχείο του Λασσάνη*. Μακεδονικόν Ημερολόγιον. Σφεδόνη, σ. 72-77.
- Τζιάτζιος, Ε.** (1940). *Η Φιλική Εταιρία και ο Γεώργιος Λασσάνης*. Μακεδονικά, σ. 195-226.
- Φιλήμων, Ι.** (1860). *Δοκίμιον Ιστορικόν περί της Ελληνικής Επαναστάσεως*. Τόμ. Γ', Αθήνα.

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

- <https://vetonews.gr/e-leutherovima/item/55888-gewrgios-lassanhs-1793-1870-o-kozaniths-homo-universalis-toy-dhmrhtrh-g-mylwna>
(τελευταία πρόσβαση 13-04-2021).
- Πηγή εικόνας: Αμυγδαλάκη Ε.-Παρασκευοπούλου Α., Λασσάνης Γεώργιος (1793-1870), μια βιογραφία, 2/4/2012,
<https://www.istorikathemata.com/2012/04/1793-1870.html>
(τελευταία πρόσβαση 13-04-2021).